

Programmabegroting 2018-2021

vastgesteld 8/11/17

gemeente
gouda

VANAF 1 JANUARI 2018

Afval sorteren is profiteren

Meer info: www.gouda.nl/afvalscheidenloont

Cyclus

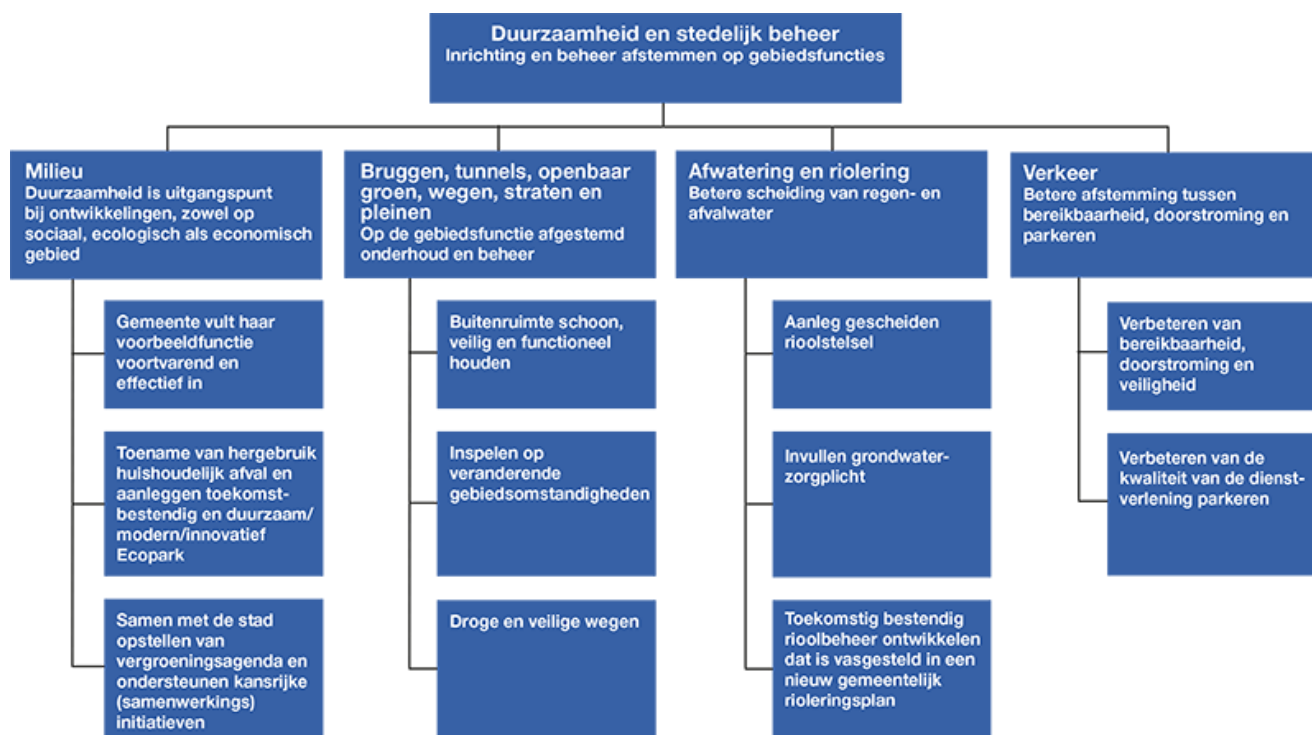
AFVAL SCHEIDEN LOONT

3.6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Bij de foto:

Vanaf 2018 gaat 'Afval scheiden Loont' in Gouda van start. Het is een succesvolle methode om het scheiden van afval te belonen en de hoeveelheid restafval te verminderen. Goudse inwoners scheiden nog maar 46% van het afval en bieden meer dan 200 kilo restafval per inwoner per jaar aan. Het landelijke doel is 100 kilo in 2020.

3.6.1 Wat wil Gouda bereiken?

De doelen die Gouda binnen de programma's nastreeft, zijn af te lezen uit de zogenaamde doelenboom die aan het begin van elk programma is opgenomen.

3.6.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2015	4	8	VeiligheidNL
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	%	2015	9	9	VeiligheidNL
3	Fijn huishoudelijk restafval	kg	2015	234	200	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
4	Hernieuwbare elektriciteit	%	2015	0,9	11,8	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
3	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
4	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

3.6.3 Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Milieu en duurzaamheid

De noodzaak om bij alle ontwikkelingen de balans te zoeken tussen mens, milieu en economie is door veel partijen onderschreven en in praktijk gebracht. De gemeente heeft ten opzichte van haar inwoners en ondernemers een voorbeeldrol als het gaat om duurzaamheid in de stad. Bij relevante beslissingen is duurzaamheid een van de afwegingen.

Op veel vlakken zijn transities gaande: op het gebied van energie de beweging 'van het aardgas af', en op maatschappelijk gebied onder meer de drang naar meer zeggenschap over en invloed op openbaar groen. En op economisch vlak de kanteling naar een circulaire economie waar geen afval meer geproduceerd wordt. Belangrijkste speerpunt voor de komende jaren is de energietransitie. In samenwerking met andere gemeenten in de regio Midden-Holland is een regionale energiestrategie opgesteld. Onderdeel voor Gouda is het opstellen van een zogenaamd warmteplan. Element van dit proces zijn acties, gericht op verduurzamen van bestaande bouw, te weten: eigen (gemeentelijke) gebouwen, particuliere eigenaren en bestaande huursector. Voor vergroeningsprojecten en andere duurzaamheidsinitiatieven in de stad is budget beschikbaar op basis van cofinanciering. Daarnaast is een duurzaamheidsmakelaar beschikbaar om initiatiefnemers te koppelen of nieuwe ontwikkelingen aan te jagen. Door deze inspanningen lukt het de inventiviteit in de stad te mobiliseren, zodat duurzaamheid uitgangspunt is bij alle ontwikkelingen, zowel sociaal, ecologisch als economisch.

De gemeente vult haar voorbeeldfunctie voortvarend en effectief in:

- duurzaam inkopen; Duurzaamheidseisen zijn onderdeel van alle fasen van het inkoopproces. Het actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen verankert deze werkwijze nog meer.
- CO₂-neutrale organisatie; De gemeente koopt groene energie in met 'zo groen mogelijke' certificaten en duurzaamheidsuitgangspunten als onderdeel van bedrijfsvoering (Social Return, Fairtrade, duurzame mobiliteit, enz.).
- duurzame mobiliteit; Het aantal laadpalen voor elektrisch rijden kan flink stijgen. Een verleende concessie heeft ertoe geleid dat kan worden voldaan aan de vraag.
- duurzame impulsen; Samen met bedrijven geeft het Duurzaamheids Platform Gouda nieuwe impulsen aan duurzame ontwikkeling, specifiek op bedrijventerreinen en vooral gericht op de rol die ondernemers hebben in de Goudse samenleving.

Toename van hergebruik huishoudelijk afval

Doelstelling is 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020. In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor Afval scheiden Loont. Hierbij worden inwoners met een financiële prikkel gestimuleerd om afval beter te scheiden. Bewoners hebben al een kleinere gechipte minicontainer gekregen en plastic, metaal en drankenkartons (PMD) worden wekelijks opgehaald. Vanaf 2018 wordt Afval scheiden Loont verder uitgerold en vertaald naar een financiële prikkel. Uit de eerste monitoring van het restafval blijkt dat bewoners het afval nu al flink beter zijn gaan scheiden. Naast het scheiden van afval is het beleid gericht op het stimuleren van lokaal hergebruik en op het verder ontwikkelen van een (waar mogelijk) lokale circulaire economie. Gouda draagt hieraan bij door het ontwikkelen van een duurzaam Ecopark.

Samen met de stad toewerken naar een CO₂-neutrale en aardgas-vrije gemeente

In Gouda is veel energie aanwezig bij inwoners, bedrijven en organisaties. Deze maatschappelijke betrokkenheid zorgt ervoor dat er veelbelovende combinaties van initiatieven zijn die om verdere uitwerking vragen. De energietransitie is een proces dat elke inwoner aangaat; het komt 'achter de voordeur'.

De gemeente draagt faciliterend aan initiatieven bij zoals bijvoorbeeld:

- De ondernemers wordt aangeboden de duurzaamheid van terreinen in kaart te brengen door het uitvoeren van een duurzaamheidsprestatie van de locatie.
- Sinds april 2016 is een duurzaamheidsmakelaar actief. Deze brengt partijen bij elkaar, faciliteert initiatieven op gebied van duurzaamheid en jaagt deze zo mogelijk aan. In 2017 betrof het onder meer de projecten 'Afvalstromen binnenstad' en project 'Verduurzamen sportaccommodaties'. In 2018 zal de wijkgerichte Aanpak energie een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden zijn.
- Energetische maatregelen binnen de bestaande woningvoorraad, zowel voor particulier eigendom als huurwoningen, zullen ondersteund worden. De gemeente maakt hiertoe concrete afspraken met woningcorporaties. De ambities op dit gebied zijn verwerkt in de Woonvisie. Daarnaast is er sprake van pilots in samenwerking met het duurzaamheidsplatform Gouda.
- Het proces voor de energietransitie zal gepaard gaan met een intensieve communicatiecampagne. In het eerste kwartaal van 2018 is een analyse gereed dat de basis vormt voor een te ontwikkelen plan om het gebruik van aardgas terug te gaan dringen. In dit proces worden alle stakeholders nadrukkelijk betrokken.

Als onderdeel van het Actieprogramma wordt gewerkt aan aanpassingen van het beleid met als doel om de oppervlakte openbaar groen niet verder te laten afnemen en zo mogelijk te laten toenemen. Openbaar groen draagt namelijk bij aan klimaatadaptatie, bestrijding van hittestress, behoud en vergroting van biodiversiteit, betere gezondheid van bewoners en een aantrekkelijker vestigingsplaats voor bedrijven en hun medewerkers. Om groen te behouden worden mogelijk minder inkomsten uit gemeentelijk vastgoed gehaald. Om groen uit te breiden zijn investeringen nodig voor aanleg en verbetering van groen. Daarna zijn voor de beheerfase mogelijk ook extra kosten te maken. Dit beleid wordt volgens planning in het laatste kwartaal 2017 aan het college en de raad voorgelegd. Hierin wordt een voorstel uitgewerkt voor mogelijke normen voor openbaar groen in ruimtelijke plannen. Het eerste ijkmoment van 2018 is het aangewezen moment om te besluiten over het beschikbaar stellen van budgetten voor de komende jaren. Een eerste schatting is dat er ca. een ton op jaarbasis nodig zal zijn als uitbreiding wordt nagestreefd.

Bruggen, tunnels, groen, straten, wegen en pleinen

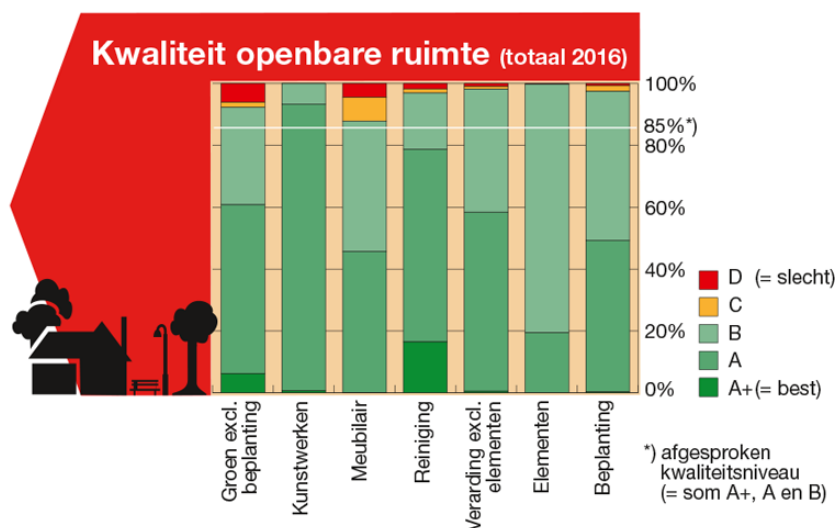
In 2018 staan onder meer de volgende projecten gepland:

- herinrichting Zuidelijk Stempel;
- ophogen Oosterwei Zuid;
- ophogen diverse laag gelegen wegvakken;
- vervangen kademuur en herinrichting Kattensingel tot eind 2019;
- vervangen kademuur Walvisstraat 2017-2018;
- groot onderhoud aan civiele kunstwerken, steigers en oeverconstructies;
- walmuur W. Vroesentuin;
- baggeren van watergangen;
- vervangen van openbare verlichting, deels met duurzame ledverlichting;
- vervangen van houten beschoeiing door duurzame beschoeiing van gerecycled kunststof.

Projecten worden uitgevoerd op basis van het beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud (BP GOVO) of het gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Bij beheerplanprojecten wordt uitgegaan van een-op-eenvervanging, dus zonder wijziging van ontwerp. Alleen budgetneutrale aanpassingen zijn mogelijk. Bij GRP-projecten worden wel vaak gebieden geheel of gedeeltelijk heringericht.

Bodemdaling en openbare ruimte

Door bodemdaling heeft een gemeente als Gouda te maken met hogere kosten voor het in stand houden van de openbare ruimte en met veel overlast voor bewoners. Ophogingen vinden plaats met het doel wegen droog, functioneel en veilig te houden. Daarnaast is het de bedoeling bij ophogingen methoden toe te passen die tot een langere levensduur van de openbare ruimte leiden. Dit verlengt de gebruiksduur van wegen, riolen, openbaar groen en verlichting. Dit is duurzamer, veroorzaakt voor bewoners minder overlast en levert op termijn een kostenbesparing op.

Groene initiatieven

Er zijn in Gouda veel initiatieven vanuit bewoners, vooral in het groen. Om deze bewonersinitiatieven te stimuleren is een medewerker aangesteld die zich in het bijzonder op deze groep richt. Daarnaast is de Goudse Groenprijs ingesteld.

Richtlijnen reclameborden

Om de uitstraling van de stadsentree te verbeteren zijn op diverse locaties proefplaatsingen met hoogwaardige vaste reclameborden gerealiseerd als opmaat naar nieuwe richtlijnen. Daarnaast worden oudere reclame-contracten aangepast zodat hierin meer uniformiteit en uitstraling ontstaat.

Speelbeleid

Sinds de invoering van de speelnorm in 2007 is het aantal kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar met ruim 12% afgenomen. Deze afname heeft gevolgen voor het aantal speelplekken in Gouda. Op basis van de 70-norm (minimaal 70 kinderen t/m 12 jaar in een speelbuurt om een speelplek in stand te houden) worden boventalige speelplekken afgebouwd. Op deze plekken worden versleten speeltoestellen niet vervangen, waardoor de speelplek op termijn geheel verdwijnt.

In de meest speelbuurten blijven er 1 of meerdere speelplekken over na afbouwen. In enkele speelbuurten is de af te bouwen speelplek de enige speelplek en blijft er na opheffing geen ingerichte speelplek over (wel groen of een plein). Als bewoners een boventalige speelplek willen behouden en aangeven zelf de handen uit de mouwen te willen steken, wordt in overleg bekeken wat mogelijk en haalbaar is. Zo is bijvoorbeeld de speelplek Cronestein door een bewonersinitiatief behouden.

Water en riolering

De stad is kwetsbaarder geworden door de gevolgen van de klimaatverandering. Klimaatadaptatie gaat de effecten van klimaatverandering tegen. Deze verplichting wordt opgelegd vanuit de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Daarin is afgesproken dat het klimaatbestendig en water robuust inrichten in uiterlijk 2020 integraal onderdeel is van beleid en handelen. Het gaat dan om vier dreigingen: waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hitte. Dit betekent dat aanpassing van het watersysteem, maar ook van de ruimtelijke inrichting noodzakelijk is om de stad op termijn leefbaar te houden en wateroverlast, hittestress en droogte te voorkomen. De inrichting én het beheer van het stedelijk water maken hier onderdeel van uit. Het is de uitdaging om het proces zó te organiseren dat de gemeente gebruik maakt van de mogelijkheden die het water biedt, zo nodig met innovatieve technieken of werkwijzen. Daarbij zoekt de gemeente de samenwerking op met de waterbeheerder, bewoners en kennisinstellingen.

Het beleid voor klimaatadaptatie legt de gemeente vast in het eerstvolgende Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2019-2023). De voorbereidingen hiervoor zijn gestart. Speciale aandacht is er voor de uitdagingen in de historische binnenstad. De grootste uitdaging wordt veroorzaakt door het feit dat veruit de meeste gebouwen geen paalfundering hebben. Hierdoor zakken deze mee met de bodem. Afgelopen jaren is er veel informatie verzameld over de snelheid van bodemdaling en over de wijze waarop de panden in de binnenstad gefundeerd zijn. Op basis daarvan komt er meer inzicht welke panden welke grondwaterstand nodig hebben. Een belangrijk onderdeel van dit project is het 'Living Lab'. Dit is een proeftuin waar grondwater- en bodemmetingen verricht worden en in de toekomst oplossingen kunnen worden getest. In het Living Lab wordt samen met de bewoners gemeten.

Aanleg gescheiden rioolstelsel

De gemeente zet het beleid voort bij rioolvervangingen en scheidt schone en vuile waterstromen wanneer dat doelmatig is. Bij inzameling van het afstromend regenwater heeft transport op maaiveldniveau de voorkeur boven ondergrondse systemen. Als dit niet mogelijk of onvoldoende kostenefficiënt is, dan vindt afvalwaterinzameling plaats via een apart transportsysteem naar de afvalwaterzuivering.

Grondwaterzorgplicht

De gemeente Gouda wil zoveel mogelijk de grondwaterstand in haar openbaar gebied beheersen. Het streven is dat er geen structurele belemmering ontstaat voor het gebruik van het openbaar terrein en geen structurele grondwateroverlast of -onderlast wordt veroorzaakt bij bewoners en bedrijven. De gemeente zal bijdragen aan het oplossen en voorkomen van grondwaterproblemen door maatregelen in de openbare ruimte te treffen als deze doelmatig zijn.

Moderniseren van het beheer van rioleringen

Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan is vastgesteld voor de periode 2014-2018. De grootschalige aanpak bij vervangingsprojecten, die vaak samen gaat met een herinrichting of groot onderhoud, vraagt om een gedegen planvoorbereiding en uitgebreide communicatie met de buurt.

Het GRP legt de nadruk op kostenbesparing met het accent op maatregelen die echt noodzakelijk zijn en geen uitstel verdragen. Rioolvervangingsprojecten lopen overeenkomstig planning en budget met aandacht voor innovatiemogelijkheden.

Verkeer en parkeren

De bereikbaarheid van Gouda is van groot belang voor inwoners, bezoekers en ondernemers. De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in het verbeteren van deze bereikbaarheid. De doorstroming van het verkeer is verbeterd en het aantal parkeerplaatsen is uitgebreid.

Verbeteren van bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid

Gouda is uitstekend bereikbaar over (snel)weg, spoor en water. Naast de autonome toename van de mobiliteit zetten diverse ruimtelijke ontwikkelingen in en om de stad de bereikbaarheid onder druk. Dit heeft weer grote invloed op de leefbaarheid in de stad en de (economische) ontwikkelingsmogelijkheden. In 2017 zal de actualisatie van het verkeers- en vervoersbeleid ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening parkeren

Gouda is een stad waar bewoners, ondernemers, werknemers, bezoekers nu en in de toekomst goed kunnen parkeren. Om dit zo efficiënt en professioneel mogelijk vorm te geven heeft Gouda zich aangesloten bij de gemeentelijke coöperatie ParkeerService. Er is gestart met het digitaliseren van parkeren waaronder invoering van mobiel parkeren, het digitaal verstrekken van vergunningen en digitale handhaving.

De uitbreiding van parkeerplaatsen direct rond het centrum (parkeerterrein Klein Amerika en de Stationsgarage) biedt voldoende ruimte om toekomstige groei van bezoekers te faciliteren. De gemeente streeft ernaar om de kwaliteit van parkeerproducten en de dienstverlening daaromheen te vergroten en de kosten te verlagen. Het realiseren van kostenverlaging is nodig om invulling te kunnen geven aan flankerende maatregelen die het autogebruik en de parkeervraag verminderen.

Indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma worden de volgende indicatoren gebruikt:

Omschrijving indicator	Streefwaarde (indien van toepassing)	Evt. (toelichting op) actuele cijfers
Titel Fairtrade gemeente	Behouden titel	
Duurzame inkooptrajecten (in %)	100% vanaf 2015	
Aantal initiatieven waarbij duurzaamheidsmakelaar heeft bemiddeld	Besteding beschikbare middelen	
CO ₂ emissie gemeentelijke organisatie	CO ₂ -neutraal vanaf 2014	Hier wordt sinds 2012 al aan voldaan, door besparing, inzet van duurzame energie en compensatie van de resterende emissies.
CO ₂ emissie stad CO ₂ -neutraal in 2040	In 2016 eerste monitoringsresultaten	
Percentage wegvakken met drooglegging van 20 cm of minder	Max. 7% van het totale weggoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder	Genoemd percentage komt overeen met huidige drooglegging. Ddoel is dit te handhaven.
Uitvoering Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Gedurende 4 jaar gemiddeld € 9,5 miljoen besteden aan rioolvervangingsprojecten	Streven is besteding overeenkomstig planning.
Minder restafval	100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020	In 2014 is per inwoner 212 kg restafval ingezameld.
Ongevallen kwetsbare verkeersdeelnemers	Afname met jaarlijks 10%	Daling valt binnen jaarlijkse statistieken aantal ongevallen.

3.6.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet hij door milieutaken in de hele regio en bouw- en woningtoezichttaken in een deel ervan uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland.
Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Cyclus N.V.	Cyclus N.V. adviseert en voert beheerstaken uit op het gebied van Beheer openbare ruimte en Afvalbeheer.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, advisering, ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert gemeenten over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast voert hij milieutaken uit ten aanzien van bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, archeologie, ecologie en milieueducatie. De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen voor de gehele provincie Zuid-Holland. Ten slotte voert hij algemene taken uit zoals juridische ondersteuning en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, milieuvluchten, applicatiebeheer van het inrichtingenbestand, helpdesk en gebiedsgerichte controles.

Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. geeft aan haar opdrachtgevers advies over het Beheer van openbare ruimte (BOR) en Afvalbeheer. Daarnaast is zij ook uitvoerder van deze beheerstaak. Cyclus opereert op het snijvlak van overheid en markt en geeft ook informatie en advies over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu. Naast het afvalbeheer heeft Gouda vanaf 2006 ook het beheer van de openbare ruimte ondergebracht bij Cyclus.

Coöperatie Parkeerservice U.A.

ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. ParkeerService ondersteunt bij het maken van een vertaalslag tussen strategische visies en tactisch parkeerbeleid. Daarnaast geeft de coöperatie adviezen over verordeningen, tarifiering, parkeerexploitaties en alle andere denkbare onderwerpen.

3.6.5 Wat gaat het kosten?

3.6.5.1 Overzicht exploitatie

Programma 6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten						
PG Afwatering (blauw)	1.588	922	936	948	953	953
PG Bruggen en tunnels	2.322	1.566	1.587	1.592	1.587	1.587
PG Milieu	10.927	10.588	9.718	9.559	9.522	9.511
PG Openbaar groen	3.241	3.180	3.125	3.117	3.111	3.107
PG Riolering (bruin)	11.079	12.199	14.434	14.988	15.897	17.024
PG Verkeer	5.322	4.095	4.021	4.205	4.642	4.667
PG Wegen, straten pleinen	15.348	11.051	11.852	12.505	12.764	13.298
Subtotaal lasten	49.826	43.601	45.673	46.914	48.476	50.146
Baten						
PG Afwatering (blauw)	0	0	0	0	0	0
PG Bruggen en tunnels	-144	-101	-103	-103	-103	-103
PG Milieu	-10.936	-9.940	-9.500	-9.250	-9.321	-9.345
PG Openbaar groen	-31	-10	-10	-10	-10	-10
PG Riolering (bruin)	-12.766	-13.985	-15.162	-16.483	-17.921	-18.855
PG Verkeer	-3.793	-3.760	-3.729	-3.810	-3.760	-3.760
PG Wegen, straten pleinen	-2.703	-450	-451	-451	-451	-451
Subtotaal baten	-30.373	-28.246	-28.956	-30.107	-31.567	-32.525
Saldo van baten en lasten	19.454	15.355	16.717	16.807	16.909	17.621
Dotaties aan reserves (lasten)	4.792	3.533	3.088	2.670	2.248	1.824
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-4.533	-376	-949	-69	-68	-68
Resultaat	19.712	18.512	18.856	19.409	19.089	19.378

N.B. Sinds de begroting 2017 is het verplicht om de overheadkosten apart inzichtelijk te maken. De lasten en baten van de overhead verschuiven daarmee van de Programma's (hoofdstuk 3.1 tot en met 3.8) naar het overzicht Overhead (hoofdstuk 3.9). Deze verschuivingen zijn daarmee een van de oorzaken van de verschillen tussen de bedragen in de kolommen Rekening 2016 en Begroting 2017 na wijziging.

3.6.5.2 Toelichting op de exploitatie

De 3e begrotingswijziging 2017 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Productgroep	Maatregel	2018	2019	2020	2021
Milieu	Actualisatie afvalbudgetten	131	133	25	-11
	Totaal PG Milieu	131	133	25	-11
Riolering	Actualisatie rioolbudgetten meerjarig	187	145	-344	-178
Riolering	Lastenverlichting Rioolheffing	880	0	0	0
	Totaal PG Riolering	1.067	145	-344	-178
Verkeer	Aanpak Fietsparkeren	71	163	163	163
Verkeer	Actualisatie Parkeren baten en lasten	-118	-88	-38	-25
Verkeer	Krediet: Fluwelensingel	-39	1	1	1
Verkeer	Mobiliteitsplan	0	0	72	123
	Totaal PG Verkeer	-86	75	198	262

3.6.5.3 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	2018	2019	2020	2021
Investerings wegen grijs	8.516	4.872	4.804	4.780
Ondergrondse containers afvalinzameling	756	0	0	0
Parkeren	415	0	0	0
Riolering	9.500	9.500	0	0
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	0	225	0	0
Verkeersplannen	235	0	0	0
Vervanging VRI	580	0	0	0
Verkeer	200	4.572	430	280
TOTAAL	20.202	19.169	5.234	5.060